

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ BRANY И ЈУГОКОКА против СРБИЈЕ

(представка број 60336/08)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

5. новембар 2013. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакторских промена.

У предмету Врану и Југокока против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Већа у саставу:

Paulo Pinto de Albuquerque, *председник,*

Dragoljub Popović,

Helen Keller, *судије,*

и Seçkin Egel, *вршилац дужности заменика секретара Одељења,*

после већања на затвореној седници одржаној 15. октобра 2013. године,

изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 60336/08) против Републике Србије коју су Суду поднела, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) предузећа Врану д. о.о. и Југокока д.о.о. (у даљем тексту: “Подносиоци представке ”), 5. децембра 2008. године. Оба подносиоца представке су друштва са ограниченом одговорношћу, са седиштима у Београду.

2. Подносиоце представке је заступао г. А. Босијоковић, адвокат из Београда. Владу Србије (у даљем тексту „Влада“) заступао је њен заступник, г. С. Царић..

3. Представка је 19. октобра 2011. године достављена Влади.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

4. Чињенице предмета, како су их странке изнеле, могу се сумирати како следи.

A. Парнични поступак

5. Подносиоци представке су 18. новембра 1994. године покренули парнични поступак пред Трговинском судом у Београду против ДД „*Yuko Фарма*”, друштвеног предузећа из Житишта (у даљем тексту: „Дужник“) тражећи накнаду штете због пропуста дужника да испуни услове уговора о узгоју пилића.

6. Трговински суд у Београду је 3. јуна 1998. године прихватио захтев подносилаца представке и наложио дужнику да подносиоцима представке исплати 813.120 динара (РСД) на име претрпљене штете, заједно са законском каматом и РСД 15.514,25 за судске трошкове.

7. Виши трговински суд у Београду је 5. октобра 1998. године укинуо пресуду од 3. јуна 1998. године и вратио предмет на прву инстанцу ради новог разматрања.

8. Трговински суд у Београду је 13. маја 2005. године одбио парничну тужбу подносилаца представке.

9. Виши трговински суд у Београду је 20. октобра 2005. године укинуо одлуку од 13. маја 2005. године и предмет вратио првостепеном суду.

10. Трговински суд у Београду је 1. новембра 2006. године обуставио поступак због отварања стечајног поступка против дужника. Поступак је поново покренут 8. новембра 2007. године.¹

11. Трговински суд у Београду је 27. новембра 2007. године саопштио да нема надлежност да се бави тим предметом и упутио га је Трговинском суду у Зрењанину.

12. Трговински суд у Зрењанину је 8. маја 2008. године донео пресуду на основу које је дужнику наложено да подносиоцима представке исплати РСД 813.120 (приближно 10.000 евра) на име штете, и РСД 586.912,40 (приближно 7.200 евра) за судске трошкове.

13. Пресуда је постала правоснажна 5. јуна 2008. године.

Б. Стечајни и извршни поступци

14. Стечајни поступак је покренут против дужника 6. септембра 2006. године.

15. Подносиоци представке су 10. јуна 2011. године поднели захтев за извршење пресуде од 8. маја 2008. године у вези са досуђеним трошковима.

16. Трговински суд у Зрењанину је 13. јуна 2011. године одобрио захтев и издао решење о извршењу.

17. Подносиоци представке су 16. јуна 2011. године примили исплату судских трошкова.

18. Током стечајног поступка подносиоци представке су примили 0.44% износа за материјалну штету досуђених правоснажном пресудом од 8. маја 2008. године.

¹ Односи се на покретање парнице за утврђивање потраживања (прим. Сектора за заступање

В. Парнични поступак против државе

19. Подносиоци представке су 27. августа 2008. године поднели парничну тужбу против државе према члану 172. Закона о облигационим односима тражећи накнаду штете због дужине парничног поступка описаног у горњем тексту.

20. Други општински суд у Београду је 25. септембра 2009. године одбацио њихов захтев.

21. Апелациони суд у Београду је 9. фебруара 2012. године потврдио ову пресуду.

22. Подносиоци представке су 23. априла 2012. године уложили захтев за ревизију пред Врховним касационим судом.

23. Предмет је још у току пред Врховним касационим судом.

Г. Статус дужника

24. Пре стечајног поступка предузеће дужник је било претежно у друштвеном власништву. Оно је остало регистровано као предузеће у претежно друштвеном власништву у предметним јавним регистрима током целог стечајног поступка.

25. Трговински суд у Нишу је 24. априла 2012. године окончао стечајни поступак против тог предузећа. Ова одлука постала је правоснажна 29. маја 2012. године. Дужник је 25. јула 2012. године избрисан из Регистра предузећа.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

26. Релевантно домаће право изнето је у пресудама Суда у предметима *ЕВТ против Србије* (број 3102/05, ст. 26 и 27., 21. јун 2007. године); *Марчић и други против Србије* (број 17556/05, став 29., 30. октобар 2007. године); *Р. Качапор и друге подносиоце представки против Србије* (бр. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 и 3046/06, 15. јануар 2008. године, ст. 57-82); *Влаховић против Србије* (број 42619/04, ст. 37-47, 16. децембар 2008. године); *Црнишанин и друге подносиоце представки против Србије* (бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06, 13. јануар 2009. године, ст. 100-104); *Адамовић против Србије* (број 41703/06, ст. 17-22, 2. октобар 2012. године) и *Маринковић против Србије* ((одлука) број 5353/11, 29. јануар 2013. године, ст. 26-29 и ст. 31-44). Релевантне одредбе Закона о облигационим односима изнете су у предмету *В. А. М. против Србије* (број 39175/05, ст. 71-72, 13. март 2007. године).

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНОВА 6. И 13. КОНВЕНЦИЈЕ ЗБОГ НЕИЗВРШЕЊА ПРЕСУДЕ ОД 8. МАЈА 2008. ГОДИНЕ

27. Подносиоци представке су се жалили због пропуста Тужене државе да изврши правоснажну пресуду донету у њихову корист против дужника и због непостојања делотворног правног лека с тим у вези. Они су се ослонили на чл. 6. и 13. Конвенције, који, у релевантном делу, гласе како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.“

A. Допуштеност

1. Правило о року од шест месеци

28. Влада је изнела да је требало да подносиоци представке поднесу представку Суду у року од шест месеци од 6. септембра 2006. године, што је датум отварања стечајног поступка против дужника.

29. Подносиоци представке се са тим нису сложили.

30. С обзиром на чињеницу да је пресуда која се разматра у овом предмету донета тек 2008. године примедба Владе се одбацује.

2. Исцрпљење домаћих правних средстава

31. Влада је изнела да подносиоци представке нису исцрпели сва доступна, делотворна правна средства. Посебно, Уставни суд је усагласио своју праксу са праксом Суда у контексту одговорности Тужене државе за неизвршење правоснажних пресуда донетих против друштвених предузећа. Пошто подносиоци представке нису поднео уставну жалбу, Влада је тврдила да представку због тога треба одбацити због неисцрпљења домаћих правних средстава.

32. Подносиоци представке се са тим нису сложили.

33. Суд је већ утврдио у предметима као што је предмет подносилаца представке да би уставну жалбу заиста требало сматрати делотворним домаћим правним средством у оквиру значења члана 35. став 1. Конвенције, али само у односу на представке против Србије

поднете после 21. јуна 2012. године (видети *Маринковић против Србије*, цитирана у горњем тексту, став 59.). Он не види ниједан разлог да утврди другачије у конкретном предмету, и констатује да су подносиоци представке поднели представку Суду 5. децембра 2008. године.

34. Произилази да се примедбе Владе у вези са исцрпљењем домаћих правних средстава морају одбити.

3. Закључак

35. Суд примећује да ова притужба није очигледно неоснована у оквиру значења члана 35. став 3 (а) Конвенције. Он даље примећује да она није недопуштена ни по једном другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

36. Суд примећује да је пресуда од 8. маја 2008. године постала правоснажна 5. јуна 2008. године (пре више од пет година) и тек треба да се изврши. Суд примећује да кашњење у извршењу неке пресуде може бити оправдано у посебним околностима. Кашњење, међутим, не сме бити такво да угрожава суштину права заштићеног према члану 6. став 1. Конвенције (видети *Burdov против Русије*, број 59498/00, став 35., ЕЦХР 2002-III).

37. Суд примећује да је често утврђивао повреде члана 6. Конвенције у предметима који покрећу питања слична питањима постављеним у овом случају (видети, *Р. Качанор и друге подносиоце представки против Србије*, цитирана у горњем тексту, ст. 115-116, и *Адамовић против Србије*, цитирана у горњем тексту, ст. 40-41). Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела ниједну чињеницу или аргумент који би га могли убедити да у предметном случају донесе другачији закључак. Према томе, дошло је до повреде члана 6. Конвенције.

38. Суд не сматра да је неопходно, у околностима овог предмета, да разматра у суштини исту притужбу према члану 13. Конвенције (видети, *уз одговарајуће измене, Slovyev против Украјине*, број 4878/04, став 25., 14. децембар 2006. године, и *Kin-Stib и Мајкић против Србије*, број 12312/05, став 90., 20. април 2010. године).

II. ОСТАЛЕ НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ КОНВЕНЦИЈЕ

39. Подносиоци представке су се даље жалили на дужину парничног поступка описаног у ст. 5-13. у горњем тексту. Суд примећује да је ова представка поднета 5. децембра 2008. године, а да се уставна жалба

сматра делотворним правним леком за дужину свих поступака у вези са представкама поднетим почев од 7. августа 2008. године (видети *Винчић и други подносиоци представки против Србије*, бр. 44698/06, 44700/06, 44722/06, 44725/06, 49388/06, 50034/06, 694/07, 757/07, 758/07, 3326/07, 3330/07, 5062/07, 8130/07, 9143/07, 9262/07, 9986/07, 11197/07, 11711/07, 13995/07, 14022/07, 20378/07, 20379/07, 20380/07, 20515/07, 23971/07, 50608/07, 50617/07, 4022/08, 4021/08, 29758/07 и 45249/07, став 51., 1. децембар 2009. године).

40. Пошто су подносиоци представке пропустили да употребе овај конкретан пут накнаде, ова се притужба мора одбацити према члану 35. ст. 1. и 4. Конвенције због неисцрпљења домаћих правних лекова.

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

41. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

A. Штета

42. Подносиоци представке су тражили РСД 82.597.315,20 [приближно 723.000 евра (ЕУР)] на име материјалне штете.

43. Влада је оспорила захтев подносилаца представке.

44. Суд не примећује никакву узрочну везу између утврђене повреде и наводне материјалне штете. Према томе, он одбацује овај захтев.

45. Мора се, међутим, приметити да пресуда у којој Суд налази повреду Конвенције или Протокола уз њу намеће Туженој држави законску обавезу да не само плати износе досуђене на основу правичног задовољења, већ и да, такође, изабере, уз надзор Комитета министара, одговарајуће опште и/или појединачне мере које ће усвојити у домаћем правном поретку да би утврђена повреда била окончана (видети *Apostol против Грузије*, број 40765/02, ст. 71-73, ЕЦХР 2006, и *Марчић и други против Србије*, цитирана у горњем тексту, ст. 64-65, ид *Пралица против Босне и Херцеговине*, број 38945/05, став 19., 27. јануар 2009. године).

46. С обзиром на оно што је утврдио у конкретном предмету, и без утицаја на било коју другу меру која се може сматрати неопходном, Суд сматра да Тужена држава мора осигурати извршење правоснажне домаће пресуде од 8. маја 2008. године исплатом подносиоцима представке, из сопствених средстава, износа досуђених наведеном правоснажном пресудом, умањено за све износе који су можда већ исплаћени у вези са истом.

Б. Трошкови

47. Подносиоци представке су такође тражили РСД 103.000 (приближно 900 евра) за трошкове настале пред домаћим судовима. Тражени износ односи се на судске таксе које су подносиоци представке морали да плате у парничном поступку који су покренули према члану 172. Закона о облигационим односима (видети ст. 19-22. у горњем тексту).

48. Влада није дала никакав коментар с тим у вези.

49. У складу са праксом Суда, подносилац представке има право на накнаду трошкова само у оној мери у којој је показано да су они заиста и неопходно настали и да су оправдани у погледу износа (видети, на пример, *Iatridis против Грчке* (правично задовољење) [ВВ], број 31107/96, став 54., ЕЦХР 2000-ХI).

50. Пошто се трошкови које подносиоци представке траже не односе на утврђену повреду, Суд одбацује овај захтев.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* притужбу у вези са неизвршењем правоснажне судске пресуде донете у корист подносилаца представке допуштеном, а преостали део представке недопуштеним;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. Конвенције;
3. *Утврђује* да нема потребе да се разматра притужба према члану 13. Конвенције;
4. *Утврђује*
 - (а) да Тужена држава треба да исплати подносиоцима представке, из сопствених средстава и у року од три месеца, у складу са чланом 44. став 2. Конвенције, износе досуђене правоснажном пресудом од 8. маја 2008. године, умањено за износе који су можда већ исплаћени на основу наведене пресуде;
 - (б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке у законском периоду уз додатак од три процентна поена;
5. *Одбија* преостали део захтева подносилаца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 5. новембра 2013. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Seçkin Erel
Вршилац дужности заменика секретара

Paulo Pinto de Albuquerque
Председник